

Accountantsverslag

Gemeente Barneveld

Boekjaar 2021

Aan de Gemeenteraad van de
gemeente Barneveld
Raadhuisplein 2
3771 ER BARNEVELD

Zwolle, 2 juni 2022

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2021 van de gemeente Barneveld te controleren.

Dit accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden uit hoofde van de jaarrekeningcontrole 2021 naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie. Het accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor uw gebruik en mag daarom zonder onze toestemming niet aan derden ter inzage worden verstrekt.

Wij hebben bij de jaarrekening over boekjaar 2021 een goedkeurende controleverklaring verstrekt ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid.

Wij danken de medewerkers voor de samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage graag nader aan u toe.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

M.C.J.M. Bekker RA
Director Audit

Inhoudsopgave

Pagina 4

Bestuurlijke
samenvatting

Pagina 8

Uitkomsten
jaarrekening-
controle

Pagina 17

Rechtmatigheid

Pagina 19

Financiële positie

Pagina 22

Bevindingen
interne beheersing

Pagina 25

Overige
onderwerpen

Pagina 29

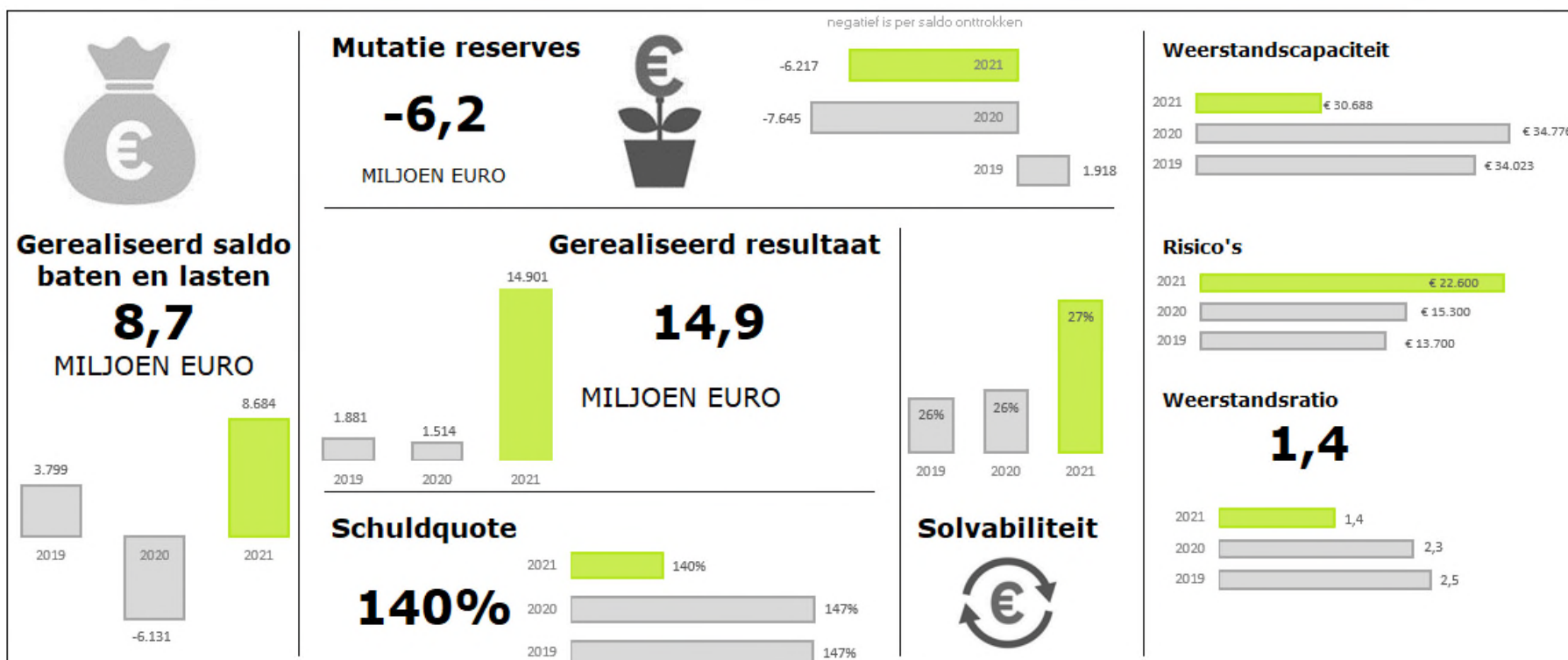

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen

1. Bestuurlijke samenvatting

Wij hebben bij de jaarrekening 2021 een goedkeurende verklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.

Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle materiële opzichten nageleefd in 2021.

Covid-19: De gemeente heeft net als vorig jaar in de jaarrekening 2021 opnieuw de ontwikkelingen als gevolg van Covid-19 toegelicht in een afzonderlijke paragraaf. Uit de door ons aanvullend uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen geconstateerd. De belangrijkste werkzaamheden hebben toegezien op de verantwoording inzake de diverse COVID-19 gerelateerde SiSa-regelingen, waaronder de TOZO.

Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken geen materiële ongecorrigeerde fouten. Wel is sprake van een (geëxtrapoleerde) afgrenzingsfout in de kosten ad € 238.469.

Bij onze controle van de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving voor de inkopen 2021 hebben wij rechtmatigheidsfouten met een jaarlast van € 396.795 geconstateerd. Daarnaast telt de hierboven genoemde getrouwheidsfout ook als rechtmatigheidsfout. Behoudens deze punten zijn er met betrekking tot de financiële rechtmatigheidscontrole geen bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren.

1. Bestuurlijke samenvatting

De begrotingsoverschrijding op het programma Woon- en leefomgeving behoeft niet in ons rechtmatigheidsoordeel te worden meegewogen en is goed toegelicht.

Voor het vaststellen van de prestatielevering voor de geleverde zorg in natura uit hoofde van de WMO (nieuwe taken) steunt de gemeente op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten WMO een onzekerheid van € 429.818.

Voor het vaststellen van de prestatielevering voor de geleverde zorg in natura uit hoofde van de Jeugdwet taken steunt de gemeente op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet een onzekerheid van € 1.495.791.

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd. Wel merken we op dat ten opzichte van voorgaand jaar het aantal te verantwoorden regelingen fors toe is genomen. Dit heeft een extra inspanning van zowel de organisatie als van ons gevraagd.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 in overeenstemming is met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Barneveld voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Opdracht, scope en uitkomsten

2.1 Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- ☐ het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen);
- ☐ de jaarrekening;
- ☐ bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 24 november 2021 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan.

2.2 Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 1.635.700. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Grondslag		Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.635.700
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 4.907.100
Rapporteringstolerantie	Gemeentelijk protocol voor de accountantscontrole 2021	€1.635.700

2.3 Strekking controleverklaring

Bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Barneveld verstrekken wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Uit onze controle blijkt één ongecorrigeerde getrouwheidsfout ad € 238.469. Daarnaast zijn er onzekerheden naar voren gekomen die betrekking hebben op de decentralisaties in het sociaal domein van in totaal € 1.925.609.

Tot slot zijn er rechtmatigheidsfouten geconstateerd van in totaal € 396.795 als gevolg van het niet naleven van de richtlijnen met betrekking tot Europees aanbesteden en het feit dat de reeds genoemde getrouwheidsfout ook meeweegt als rechtmatigheidsfout..

2.4 Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- ☐ resultaatsturing door het management;
- ☐ schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- ☐ nauwkeurigheid van de voorzieningen;
- ☐ waardering van de grondexploitaties;
- ☐ rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen;
- ☐ Covid-19 aspecten;
- ☐ WNT-verantwoording;
- ☐ onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen inkopen en uitkeringen.

2.5 Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2021 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat deze gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Wij hebben bij onze controle gezamenlijk geconstateerd dat de door de gemeente tot en met 2020 gehanteerde systematiek met betrekking tot project budgetten, waarbij beschikbare budgetten bij votering als nog te besteden op de balans werden verantwoord niet in lijn is met de verslaggevingsregels. Omdat deze werkwijze in het saldo per ultimo 2020 is verwerkt en de jaarstukken 2020 ook door de raad zijn vastgesteld is in lijn met de verslaggevingsregels deze fout hersteld door een aangepaste stand van het vermogen in de balans op te nemen en de afwijking toe te lichten. Vanzelfsprekend zijn de boekingen die voor boekjaar 2021 op basis van deze systematiek waren gemaakt ongedaan gemaakt voor zover er geen daadwerkelijke projectuitgaven waren gedaan. Wij hebben vastgesteld dat dit helder is toegelicht in de jaarstukken .

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering van de grondexploitaties

2.6 Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

2.7 Controle waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingonzekerheid. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd.

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Barneveld gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 3% (2020: 2%) en ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers, zoals die nu bekend zijn. Op basis van deze informatie achten wij deze parameter evenwichtig. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren. In de eerste maanden van 2022 is als gevolg van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne en andere mondiale omstandigheden de inflatie fors toegenomen. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. De gemeente monitort deze risico's voortdurend. In het jaarverslag en de jaarrekening heeft de gemeente een toelichting opgenomen inzake de toegenomen prijsstijgingen en onzekerheden over de ontwikkeling hiervan. Wij hebben vastgesteld dat deze toelichting voldoet aan de richtlijnen van de Commissie BBV.

Opbrengstenstijging

Het college rekent met de volgende opbrengstenstijgingen: 2% voor woningbouw en 1% voor bedrijventerreinen (2020: 0%). De gemeente heeft overigens de bedragen die zijn ingerekend als gevolg van deze opbrengstenstijging ook meteen toegevoegd als risico in het weerstandsvermogen. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter voorzichtig. Gezien de ontwikkelingen in de markt achten wij het van belang dit goed te blijven volgen.

Rekenrente

Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 1,24% (2020: 2,1%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Barneveld. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%). Dit percentage is door de gemeente correct toegepast, waardoor wij deze parameter kwalificeren als evenwichtig.

Programmering

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Barneveld. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar en is onder andere gebaseerd op interne en externe onderzoeken.

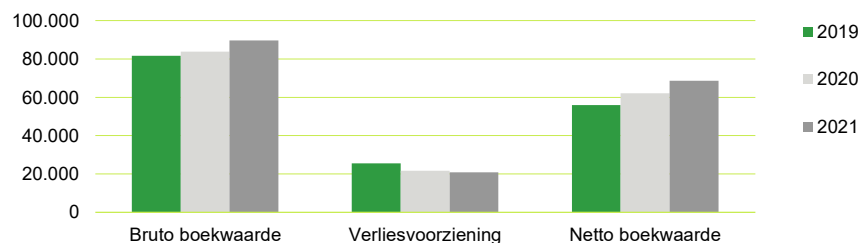
2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering van de grondexploitaties

2.8 Ontwikkeling

Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen drie jaar weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1.000)

Ten opzichte van 31 december 2020 is de netto boekwaarde van de post voorraden toegenomen met € 6,5 miljoen. Deze stijging is met name het gevolg van forse investeringen in complexen Harselaar Zuid fase 1a en Bloemendal.

In 2021 zijn er geen nieuwe complexen geopend. Wel is een drietal complexen afgesloten: Iepenhof, Putterweg en Veller II. De eerste twee complexen zijn afgesloten met een positief resultaat (€ 309.000 respectievelijk €194.000). Complex Veller II is afgesloten met een negatief resultaat van €915.000. Hier tegenover stond ultimo 2020 reeds een verliesvoorziening ad €988.000.

2.9 Waardering inclusief specifieke projectrisico's

Onder de grondexploitaties is een vijftal grondexploitaties opgenomen, waarbij de exploitatie een verlies laat zien. Voorzichtigheidshalve en in lijn met de verslaggevingsregels, is voor het verlies op de betreffende grondexploitaties een voorziening getroffen.

Per 31 december 2021 is een verliesvoorziening gevormd voor de volgende grondexploitaties:

Verliesvoorziening (x € 1.000)	2021	2020
Thorbeckelaan Zuid	271	290
Harselaar Centraal	15.174	14.925
Thorbeckelaan Noord	592	625
Herontwikkeling Tolnegeweg	692	770
Veller II	Afgesloten	988
Verbindingsweg	4.184	4.047
Verliesvoorziening per 31 december	20.914	21.645

Wij constateren dat de omvang van de verliesvoorziening ten opzichte van 2020 licht afgenomen is. Echter, wanneer de vrijval van de afgesloten voorziening van complex Veller II buiten beschouwing gelaten wordt dan is sprake van een toename van de geprognosticeerde tekorten van € 257.000.

2.10 Tussentijdse winstneming

Naast het vormen van een voorziening voor grondexploitaties met een verwacht verlies dient op basis van de regelgeving in het BBV tussentijds winst te worden genomen naar rato van de voortgang. In het boekjaar 2021 is tussentijds winst genomen bij een achttal complexen voor in totaal € 3,5 miljoen (2020: € 1,8 miljoen) en één (marginale) resultaataterugname.

Ten opzichte van 2020 is de winstname gestegen, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de voortgang van complex Holzenbosch I en de winstname die daarbij hoorde in 2021. Wij hebben vastgesteld dat de winstnemingen in lijn met de door de verslaggevingsregels voorgeschreven methode (percentage of completion) is verantwoord.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Sociaal domein

2.11 Sociaal domein - algemeen

De gemeente Barneveld voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken tevens zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Uitkeringen (Tozo)	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Jeugdwet	Indicering bij gemeente, back-office Food Valley	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
WMO	Zelfstandig	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

In de jaarrekening zijn diverse posten en geldstromen inzake het sociale domein verantwoord.

2.12 Sociaal domein - Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Het kabinet heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo) in 2021 verlengd om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee soorten voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal. In 2021 heeft de gemeente Barneveld 202 aanvragen behandeld en € 1.359.000 verstrekt aan zelfstandigen in het kader van de Tozo.

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft de gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. De opzet, bestaan en werking van het geformuleerde beleid is door ons gecontroleerd en akkoord bevonden. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

2.13 Sociaal domein - eigen bijdrage WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Barneveld heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2021 toegelicht.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Prestatielevering

2.14 Sociaal domein – Prestatielevering PGB's

De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) heeft over 2021 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De impact van de geconstateerde fouten/onzekerheden vanuit de SVB bedragen op basis van de zogenaamde projectiebrief voor gemeente Barneveld maximaal € 56.236.

Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. Derhalve heeft de gemeente Barneveld aanvullend onderzocht of de kosten nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn. Uit onze beoordeling van dit onderzoek concluderen we dat de kosten PGB getrouw en rechtmatig verantwoord zijn in de jaarrekening 2021.

2.15 Sociaal domein - Prestatielevering Zorg in natura Jeugdwet en WMO

De uitvoering van deze taken vindt plaats binnen de gemeente en deels (voor Jeugdwet) in regionale samenwerking. Hiervoor zijn zorgleveranciers gecontracteerd, die in opdracht van de gemeente zorg leveren aan cliënten. De verantwoording van de daaruit voortvloeiende lasten vindt plaats in de jaarrekening van de gemeente, waardoor ook de eindverantwoordelijkheid voor de controle van de prestatielevering uiteindelijk bij de gemeente berust. De gemeente is echter niet de prestatieafnemer.

Met de (grote) zorgaanbieders is daarom afgesproken dat zij op basis van het controleprotocol van Ketenbureau i-Sociaal Domein (iSD) een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de geleverde en gedeclareerde zorg in natura (hierna: ZIN) in het boekjaar. Deze (goedkeurende) controleverklaringen heeft de gemeente nodig om zekerheid te krijgen dat alle gefactureerde zorg conform indicatie is geleverd en gefactureerd, voor de juiste prijs is gefactureerd en aan een inwoner van de gemeente is verstrekt.

Ondanks de tijdige uitvraag van de controleverklaringen heeft uw gemeente nog niet van alle zorgaanbieders een controleverklaring ontvangen.

Eveneens is niet bekend wanneer deze controleverklaringen wel beschikbaar zijn voor uw gemeente. Daarbij komt dat geen controleverklaringen worden ontvangen van aanbieders met minder dan € 125.000 omzet. Het voorgaande zorgt voor onzekerheden op het gebied van de juistheid en volledigheid (getrouwheid en rechtmatigheid) van de kosten inzake de levering van de ZIN – jeugd en ZIN – WMO van € 1.495.791 respectievelijk € 429.818. Deze onzekerheden wegen wij mee in ons oordeel bij de jaarrekening van de gemeente.

2.16 Bedrijfskosten - afgrenzing

Als onderdeel van onze controle van de bedrijfskosten stellen wij vast of de prestatie waarvoor de factuur door de gemeente is ontvangen is geleverd. Daarbij stellen wij ook vast of de uit de factuur voortvloeiende lasten in het juiste boekjaar zijn verantwoord. Stelregel daarbij is dat de lasten evenredig moeten worden toegerekend aan de periode waarin de prestatie is geleverd. Bij onze (statistische) steekproef hebben wij een drietal facturen (totaal € 21.630) getrokken, waarvan een deel van de prestatie in 2022 geleverd wordt. Hierdoor zou dus ook een deel van de lasten (i.c. € 8.655) op 2022 zou moeten drukken. De lasten zijn echter volledig verantwoord in 2021. Aangezien wij een statistische steekproef hebben gebruikt moet de geconstateerde afwijking worden omgeslagen over gehele massa. Dit leidt tot een geëxtrapoleerde fout van € 238.469. Deze getrouwheidsfout betreft ook een rechtmatigheidsfout: de verslaggevingsvoorschriften worden immers niet nageleefd. Wij hebben de fout betrokken in ons accountantsoordeel.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole Covid-19

2.17 Covid-19 – impact voor de gemeente

De belangrijkste effecten van de corona-crisis voor de gemeente zijn nader toegelicht in een afzonderlijke paragraaf.

De belangrijkste impact voor de gemeente en voor onze controle is hieronder benoemd:

- Uitvoeren Tozo regeling;
- Aanvullende rijksbijdragen die zijn verstrekt in relatie tot Covid-19;
- Subsidieverantwoording door subsidie ontvangende partijen (prestatielevering);
- Onderbouwing prestatielevering zorgaanbieders;
- Risicoanalyse mogelijke Covid-19 impact op balansposities (o.a. in het kader van mogelijke oninbaarheid);
- Toelichting met betrekking tot corona in jaarverslag en jaarrekening (diverse paragrafen, met name onder weerstandsvermogen en bedrijfsvoering).

Uit de controle aangaande “specifieke” Covid-19 items komen de volgende bevindingen voort:

- De gemeente Barneveld heeft in lijn met de aanbeveling van de commissie BBV een aparte paragraaf inzake Corona in de jaarstukken opgenomen (7.7). Er is toereikend aandacht besteed aan de (mogelijke) Covid-19 effecten. We herkennen de genoemde zaken vanuit onze jaarrekeningcontrole 2021.
- De aard van de crisis bracht snelle besluitvorming met zich mee en door de gemeente is op periodieke basis geacteerd op de uitdagingen die vanuit Covid-19 naar voren zijn gekomen. Aangezien de rechtmatigheid van financiële transacties een belangrijk aspect van de jaarstukken en de daarin opgenomen bijlagen is, zijn de financieel relevante stukken in de jaarrekening opgenomen en toegelicht.
- Wij hebben diepgaande aanvullende controles uitgevoerd op de waardering dan wel inbaarheid van posities zoals vaste activa, vorderingen, gevormde voorzieningen, rechtmatigheid subsidieverantwoordingen, etc. Uit onze jaarrekeningcontrole 2021 zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen, anders dan in ons verslag gemeld;
- Ten aanzien van het sociaal domein zijn aangaande de toetsing op prestatielevering bij zorgaanbieders geen bijzonderheden naar voren gekomen. Gedurende de COVID-19 periode waarin niet de afgesproken zorg geleverd kon worden hebben de zorgaanbieders in afstemming met de gemeente in een vorm van “continuïteitsbijdrage” gekeken welke zorg wel geleverd kon worden en wanneer dit niet kon zijn alternatieven aangeboden. De gemeente Barneveld is hiermee akkoord gegaan en is hier in de toetsing van de geleverde prestatie coulant mee om gegaan;
- Uit onze nadere detailcontroles en onderzoek op de Tozo zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Jaarverslag

2.18 Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2021 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet.
Covid-19	Uw gemeente heeft ervoor gekozen om een afzonderlijke paragraaf (7.7) in het jaarverslag op te nemen waarin de impact als gevolg van Covid-19 is beschreven. Hiermee geeft u een goed inzicht in deze bijzondere gebeurtenissen.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole SiSa-bijlage en WNT

2.19 SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

2.20 WNT verantwoording

Sinds enkele jaren geldt de Wet normering topinkomens (WNT). Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst. Daarnaast is in 2021 de oud-gemeentesecretaris nog als adviseur betrokken geweest bij de gemeente. Op basis van artikel 4a van de Beleidsregels WNT 2021 is een functionaris na het neerleggen van zijn/haar functie als topfunctionaris nog voor een periode van vier jaar als leidinggevende topfunctionaris genormeerd en dient hij/zij ook zo te worden toegelicht. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente aan deze eis heeft voldaan.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. In onze controleverklaring is dit ook expliciet vermeld. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Rechtmatigheid

3. Rechtmatigheid

3.1 Rechtmatigheid - financiering

In 2021 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Barneveld zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

3.2 Rechtmatigheid - Europese aanbestedingsrichtlijnen

Bij onze controle van de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving hebben wij vastgesteld dat bij een viertal reeds voorgaand jaar gerapporteerde leveranciers inzake leveringen en diensten zijn ook in 2021 nog bestedingen geweest ad € 396.795. Voor deze bestedingen stond voorgaand jaar al vast dat de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Dit “oud zeer” leidt ook nog tot een rechtmatigheidsfout. Evenwel constateren wij dat de rechtmatigheidsfouten ten opzichte van voorgaand jaar fors zijn afgenomen (in 2020 bedroeg de rechtmatigheidsfout bij de aanbestedingen € 2.287.453). Er zijn in 2021 ook geen nieuwe leveranciers c.q. leveringen van goederen en/of diensten geconstateerd, die niet Europees zijn aanbesteed waar dat wel had gemoeten.

3.3 Rechtmatigheid - begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV. In die kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. In de jaarstukken 2021 is slechts een overschrijding zichtbaar op 1 programma: Woon- en leefomgeving. Deze overschrijding is het gevolg van het verplicht in een voorziening storten van het positieve resultaat op het product afvalstoffenheffing. De gemeente heeft dit toereikend toegelicht en bovendien is de overschrijding het gevolg van een verslaggevingsvoorschrift. Daarmee hoeft deze overschrijding niet in ons oordeel gewogen te worden.

3.4 Rechtmatigheid - kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij geen overschrijdingen van omvang boven de rapporteringstolerantie op investeringsniveau ten opzichte van de gevoteerde kredieten die wij aan u zouden moeten rapporteren.

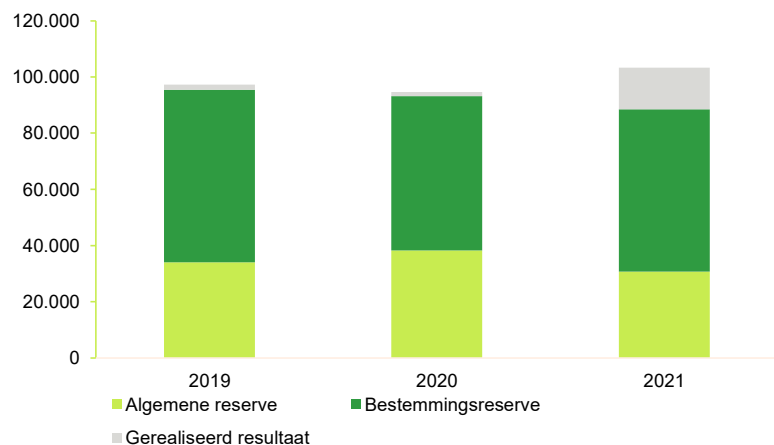
Financiële positie

4. Financiële positie

4.1 Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2021 volgens de jaarrekening € 103,3 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 88,4 miljoen (exclusief gerealiseerd resultaat) is € 30,7 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gedaald met € 4,6 miljoen.

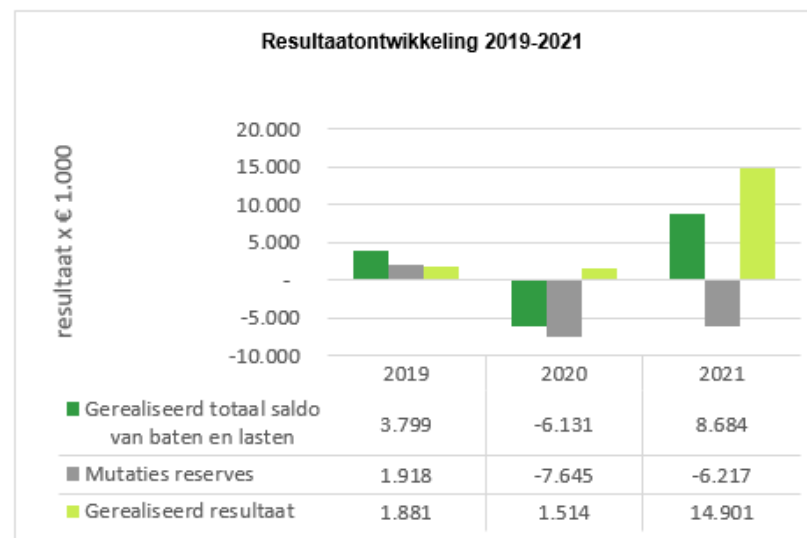
Per saldo is gedurende 2021 € 6,2 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze vrijval (ten gunste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 8,7 miljoen voordelig) het gerealiseerde resultaat van € 14,9 miljoen voordelig.

Uit de grafiek blijkt dat de stijgende trend van het eigen vermogen doorzet. De saldi van baten en lasten waren fors positief.

4.2 Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 8,7 miljoen positief. In de primitieve begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 6,9 miljoen negatief.

Ter illustratie en aanvullende informatie geven wij u in het hierna opgenomen overzicht de ontwikkeling van het resultaat ("gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten" en "gerealiseerde resultaat") weer over de jaren 2019 tot en met 2021.

4. Financiële positie

Wij constateren dat in meerjarenperspectief positieve resultaten worden gerealiseerd onder aan de streep ("gerealiseerde resultaat"). De forse omvang van deze positieve resultaten worden in belangrijke mate beïnvloed door incidentele posten en dekking uit de reserves. Hierbij merken wij wel op dat de onttrekkingen allen door u, als raad, zijn goedgekeurd om als dekking te dienen voor beleidsuitvoering.

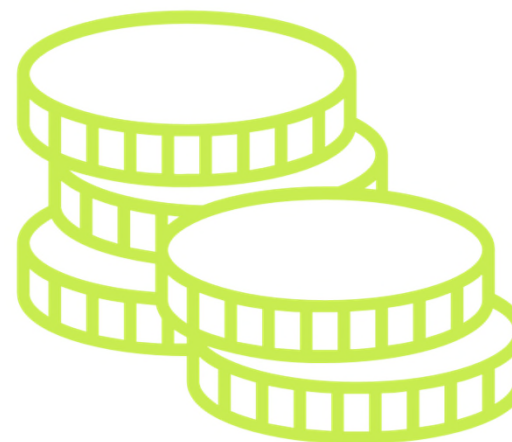
In meerjarenperspectief blijkt uit uw programmabegroting 2022 dat operationeel (saldo baten en lasten) voor de jaren 2022-2024 een tekort geraamd is. Dit heeft de gemeente genoodzaakt om aan spraak te doen om de reserves waarmee toch een sluitende begroting zowel totaal alsook structureel kan worden gerealiseerd. Wij adviseren u de ontwikkeling van de financiële positie komende periode nauwgezet te blijven volgen en daarbij de realisatie van de ingerekende bezuinigingen goed te blijven monitoren.

4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen. Deze bevat informatie over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2021 is gevoerd. In deze paragraaf is opgenomen dat de door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) € 30,7 miljoen bedraagt (2020: € 34,8 miljoen).

Er is sprake van een daling van 12% van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2021 ten opzichte van 2020. In 2020 was sprake van een stijging ten opzichte van 2019 van 2%. Uw gemeente heeft vervolgens op basis van een risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van € 22,6 miljoen (2020: € 15,3 miljoen). Ten opzichte van voorgaand jaar is sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's met € 7,3 miljoen.

De daling van de beschikbare weerstandscapaciteit en de stijging van de benodigde weerstandscapaciteit leiden ertoe dat de ratio van het weerstandsvermogen per 31 december 2021 verslechterd is van 2,3 naar 1,4. Daarmee bevindt de weerstandsratio binnen de door u zelf gedefinieerde optimale bandbreedte van 1,2 tot 1,6.

Bevindingen interne beheersing

5. Bevindingen interne beheersing

5.1 Algemeen

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2021 hebben wij op 23 december jl. een management letter uitgebracht. U heeft van de strekking en inhoud op hoofdlijnen van deze management letter kennis kunnen nemen met de door ons uitgebracht board letter met dezelfde datering. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van gemeente Barneveld. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening.

Wij hebben in onze rapportage gerapporteerd dat een taskforce doorontwikkeling bedrijfsvoering is ingesteld om de interne beheersing naar een hoger plan te tillen. Deze taskforce is als een van de activiteiten geborgd in het gemeente brede groeiplan. Wij hebben begrepen dat middels de taskforce verschillende processen binnen de organisatie geoptimaliseerd zullen worden en dat hierbij onze adviespunten uit de management letter meegenomen zullen worden. Doel is om van een organisatie die werkt vanuit vertrouwen een stap te maken stap richting een organisatie die ook zichtbaar kan maken dat zij in control is, om zo te komen tot een rechtmatigheids-verantwoording in 2022. Volgens de planning zou dit alles in de periode september 2021 tot maart 2022 gerealiseerd moeten worden. Een ambitieus tijdspad. Uit de interviews die wij ten tijde van onze interimcontrole hebben gevoerd, blijkt dat er goede ideeën en initiatieven zijn, maar dat de invoering nog niet had plaatsgevonden, hetgeen begrijpelijk was gezien het tijdstip van onze controle. Uit de meest recente presentatie over de voortgang van de Taskforce bedrijfsvoering blijkt dat de gemeente de afgelopen periode stappen voorwaarts heeft gezet op het gebied van interne beheersing en daarmee de betrouwbaarheid van de informatievoorziening. Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole daar ook de eerste resultaten van kunnen zien in de vorm van een, ten opzichte van voorgaand jaar, fors verbeterd balansdossier. Bij de interimcontrole zullen wij de stappen in de presentatie gemelde stappen toetsen en daarover terug rapporteren in onze management- en board letter.

De in het groeiplan duidelijk geformuleerde doelstellingen voor zowel voor de organisatie als geheel als voor individuen alsmede de duidelijke kaders en het belang daarvan, maken dat wij bij de geïnterviewden de urgentie om te veranderen en te verbeteren constateren. Dit helpt bij het realiseren van de geformuleerde doelstellingen. Wij hebben het college in de management letter geadviseerd de verbeterinitiatieven te concretiseren, hierin een prioriteitstelling aan te brengen, een concrete detailplanning te maken en deze te monitoren om te waarborgen dat de acties met de meeste prioriteit op korte termijn worden uitgevoerd. Hieraan wordt blijkens eerder genoemde presentatie ook invulling gegeven.

5.2 Automatisering

Onze controle was en is niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. Evenwel wordt IT een steeds belangrijker onderdeel van de bedrijfsvoering en daarmee ook van de jaarrekening- controle.

Uit onze IT-audit komt naar voren dat op de door ons geïdentificeerde aandachtsgebieden van automatisering ten aanzien van de authenticatie (identificatie) en autorisatie (wie mag wat?) voor met name Suites voor het sociaal domein nog verbeteringen mogelijk c.q. noodzakelijk zijn. Ook voor het onderdeel autorisatie voor de financiële applicatie zijn belangrijke verbeteringen door te voeren. Wij hebben het college geadviseerd daaraan prioriteit te geven. Enerzijds in verband met de risico's die er mee samenhangen. Anderzijds om de IT-omgeving de bedrijfsvoering zo goed mogelijk te laten faciliteren.

5.3 Fraude, corruptie en naleving wet- en regelgeving

Fraude

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

5. Bevindingen interne beheersing

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het college gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van onze beroepsregels (NV COS 240/250), de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. Gemeente Barneveld beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met trainingen voor de juiste mindset van de medewerkers. Zichtbare monitoring op de werking en naleving van dit beleid, is een aandachtspunt voor uw organisatie.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed;
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij;
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkoop door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd;
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

6.1 Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Als reactie op de rapporten van de Commissie Toezicht Accountancysector en Monitoring Commissie Accountancy heeft de NBA in de 2e helft van 2020 aangekondigd dat zij het beleid op de gebieden Fraude en Continuïteit meer concreet en meer zichtbaar tot uitdrukking wil brengen.

In het voorjaar van 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij aan accountantsorganisaties is gevraagd aandacht aan deze onderwerpen te besteden in de controleverklaring. Het gaat niet om een uitbreiding van uit te voeren werkzaamheden, maar over het rapporteren over onze werkzaamheden. Inmiddels is de volgende stap gezet en zijn in december 2021 de beroepsregels (vastgelegd in de Nadere Voorschriften Controle en Overige Standaarden) aangepast.

De aanvulling in Standaard 700 komt er in hoofdlijnen op neer dat afzonderlijke secties voor de onderwerpen continuïteit en fraude in de controleverklaring worden opgenomen. Hierin wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht.

Als aanvulling kan de accountant ook de uitkomsten van deze werkzaamheden of belangrijke waarnemingen met betrekking tot het onderwerp toelichten. De beide secties worden in alle controleverklaringen (verplicht) opgenomen; ook in situaties waar geen sprake is van ernstige continuïteitsonzekerheid of spraakmakende fraudecasuïstiek. Deze verplichting geldt voor de verklaring bij de jaarrekening 2022.

Omdat binnen de publieke sector het begrip continuïteit minder relevant is, zijn de stakeholders nog in overleg hoe de accountant hier voor de publieke sector invulling aan gaat geven. Ten aanzien van de fraudecasuïstiek zou idealiter de nieuwe sectie in de controleverklaring moeten aansluiten op de frauderisico-analyse opgesteld door het college, dan wel de toelichting van het college op eventuele frauderisico's in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.

6.2 Rechtmatigheidsverantwoording

In de loop van 2022 wordt de Wet versterking decentrale rekenkamers van kracht. In de tweede nota van wijziging is hierin ook de rechtmatigheidsverantwoording meegenomen die het college van burgemeester en wethouders met ingang van 2022 moet afleggen. Deze verantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening en daarmee ook object van onderzoek van de accountant ten aanzien van getrouwheid van de jaarrekening.

In de Kadernota rechtmatigheid 2022 is door de commissie BBV invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording met betrekking tot het voorwaarden-, begrotings- en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Voor u als gemeente is het van belang om:

- De rapporteringsgrens vast te stellen (0-3% van de begrote lasten na dotatie aan de reserves);
- Het normenkader 2022 op te stellen (en dit door de raad te laten vaststellen);
- Het normenkader te vertalen in een toetsingskader (toetspunten financiële rechtmatigheid);
- Beheersdoelstellingen, risico's en beheersmaatregelen te formuleren;
- Een controleplan opstellen; en
- De controlewerkzaamheden uitvoeren.

Daarbij vragen wij specifieke aandacht voor deugdelijke dossiervorming.

Bij de gemeenten die hiertoe in 2021 al een pilot hebben gedraaid is gebleken dat het geen sinecure is om de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording goed in te richten. De intentie van de wetswijziging is om de gemeentelijke organisatie beter in control te laten komen. Dat betekent dus ook dat de organisatie, denk aan budgethouders en management, moeten worden meegenomen. Ook gaat de wetswijziging uit van collectieve verantwoordelijkheid van het college. Dat vraagt het creëren van breed draagvlak en betrokkenheid. Wij adviseren u tijdig de werkzaamheden op te starten, niet alleen de controle, maar juist ook de versterking van de interne beheersing. Hoewel alleen financiële rechtmatigheid nu een wettelijke borging kent, is bovenstaand framework ook goed toe te passen bij o.a. doelmatigheid, doeltreffendheid, niet-financiële rechtmatigheid, fiscaliteit en IT.

6. Overige onderwerpen

6.3 Environmental Social and Governance rapportage

In april 2021 heeft de Europese Commissie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd. Als gevolg van deze richtlijn worden grote bedrijven verplicht om met ingang van het boekjaar 2023 te rapporteren over hun impact op milieu- en sociale zaken. De richtlijn heeft tot doel de kwaliteit van de gerapporteerde informatie met betrekking tot ESG-aangelegenheden te verbeteren, met als uiteindelijk doel de transformatie naar een duurzamere economie te ondersteunen in lijn met de klimaatverbintenis van Parijs.

De volgende informatie is o.a. vereist om in de ESG-rapportage op te nemen:

- Welke duurzaamheidstrends en -ontwikkelingen een materiële impact kunnen hebben op de onderneming (bijv. tekort aan middelen, bedrijfsonderbrekingen door slechte weersomstandigheden enz.);
- Welke materiële impact de onderneming heeft op haar omgeving (mens en milieu);
- Informatie over langetermijndoelstellingen van de onderneming met betrekking tot ESG en de geboekte vooruitgang daarin;
- Informatie over immateriële activa (bijv. sociaal kapitaal).

Momenteel is de rapportage over duurzaamheid alleen van toepassing voor grote bedrijven. Maatschappelijk staat duurzaamheid echter hoog op de agenda en dat betekent dat in de toekomst mogelijk ook een rapportageverplichting voor u als gemeente gaat gelden. Wij gaan graag met u in gesprek over hoe ESG binnen de gemeente is vormgegeven en hoe ontwikkelingen hierover worden gemonitord.

Wij kunnen u ondersteunen bij de uitwerking van uw duurzaamheidsstrategie, het adviseren omtrent te nemen acties omtrent uw duurzaamheidsstrategie en u te ondersteunen bij de bewaking van de realisatie van de strategie door middel van KPI's en dashboarding.

6.4 Soft controls

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen en toegenomen aandacht voor cultuur en gedrag alsmede de omgang met ethische dilemma's, maakt dat ook van de accountant wordt verwacht dat anders wordt gekeken naar risico's op dat gebied. Daarmee zijn soft controls, als belangrijke aspecten van cultuur en gedrag, een relevant onderdeel in de jaarrekeningcontrole.

In de herziene Standaard 315 Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren is in paragraaf 21b vermeld:

'De accountant dient door het uitvoeren van risico-inschattingswerkzaamheden inzicht te verwerven in de interne beheersingsomgeving. De accountant doet dit door te evalueren of:

- Het management, onder het toezicht van de met governance belaste personen, een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag heeft gecreëerd en gehandhaafd;
- De sterke punten in de elementen van de interne beheersingsomgeving samen een geschikte basis vormen voor de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit gezien de aard en complexiteit van de entiteit, en;
- Tekortkomingen in de interne beheersingsomgeving de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit ondermijnen.

Het is voor de accountant dus van belang om inzicht te verkrijgen in de cultuur van een organisatie en het gedrag van het management en de medewerkers. Dit kan zelfs al een rol spelen in het proces van opdrachtacceptatie en -continuering.

6. Overige onderwerpen

Cultuur en gedrag zijn brede begrippen. Cultuur is een gemeenschappelijke verzameling van normen, waarden en gedragsuitingen die gedeeld worden door de leden van de organisatie. Of anders gezegd: 'zo doen we dat hier'. Gedrag kan worden omschreven als een verzameling van bewuste of onbewuste, (niet-) tastbare handelingen die gestuurd worden door bijvoorbeeld overtuigingen en omgeving.

Organisaties die bewust hun cultuur managen zijn beter in het realiseren van doelen en het managen van risico's vergeleken met organisaties die dat niet doen. Het bewust managen van de cultuur gebeurt vanuit vier invalshoeken:

1. Verantwoordelijk zijn, is cruciaal voor het realiseren van noodzakelijke veranderingen in een organisatie. De mate waarin een gemeente centraal of decentraal is georganiseerd is vanzelfsprekend van invloed op de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling;
2. Processen en procedures: het besef dat het opleggen en handhaven van regels, het gedrag van mensen niet genoeg verandert;
3. Soft controls: het cultiveren van alle niet-tastbare maar wel gedrag-beïnvloedende factoren in organisaties die kunnen helpen bij het realiseren van doelen en het managen van risico's;
4. Organisatie en besturing: goed inzicht in soft controls levert samen met de analyse van hard controls een completer beeld op van de interne beheersingsomgeving en de mogelijke effectiviteit van de genomen interne beheersingsmaatregelen. In samenwerking met onze HR consultants gaan wij graag met u over dit onderwerp in gesprek.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (deel 2)			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2021			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022			
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
EU aanbestedingsrechtmatigheid	€ 0	€ 396.795
Geëxtrapoleerde fout afgrenzing kosten	€ 238.469	€ 238.469
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	€ 238.469	€ 635.264
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	€ 238.469	€ 635.264

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering zorg in natura Jeugdwet	€ 1.495.791	€ 1.495.791
Prestatielevering zorg in natura WMO	€ 429.818	€ 429.818
Totaal onzekerheden	€ 1.925.609	€ 1.925.609

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2021 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Barneveld maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties. De samenwerking met SVB ten aanzien van de PGB's is van significant belang in het kader van de jaarrekeningcontrole. Wij hebben bij de accountant van de SVB een review uitgevoerd op zijn werkzaamheden.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Barneveld hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Barneveld betreffen:

- Waardering van uw grondexploitatie;
- Waardering van uw materiële vaste activa;
- Nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van het management

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders ter confirmatie een schriftelijke bevestiging gevraagd en ontvangen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Barneveld

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- Intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten;
- Reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- Roulatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Contactgegevens

M.C.J.M. (Marc) Bekker RA

Director Audit

T +31 (0)6 15 30 36 59

m.bekker@bakertilly.nl

drs. W.W.L.A. (Wout) Wentink RA

Senior manager Audit

T +31 (0)6 15 38 17 56

w.wentink@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Burgemeester Roelenweg 14-18

Postbus 508

8000 AM Zwolle

T +31 (0)38 425 86 00

